

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k pozměněnému návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu plus, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový a migrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro správu hranic a víza

[COM(2020) 450 final – 2018/0196 (COD)]

a k pozměněnému návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o Fondu soudržnosti

[COM(2020) 452 final – 2018/0197 (COD)]

(2020/C 429/29)

Zpravodaj: **Mihai IVAȘCU**

Konzultace	Rada Evropské unie, 8. 6. 2020, 10. 6. 2020 Evropský parlament, 17. 6. 2020
Právní základ	články 177, 178 a 304 Smlouvy o fungování Evropské unie
Odpovědná sekce	Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost
Přijato v sekci	20. 7. 2020
Přijato na plenárním zasedání	18. 9. 2020
Plenární zasedání č.	554
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	217/0/2

1. Závěry a doporučení

1.1 Po bezprecedentním a symetrickém otřesu způsobeném vnějšími faktory v důsledku pandemie COVID-19 předpovědi naznačují, že dojde ke dramatickému zvýšení nezaměstnanosti a chudoby a dále se významný počet podniků ocitne v úpadku.

1.2 EHSV plně podporuje iniciativu Komise využít rozpočet EU k mobilizaci investic a nabídnutí finanční podpory během fáze oživení po krizi COVID-19.

1.3 Reakce na krizi COVID-19 byla mezi jednotlivými členskými státy nekoordinovaná, v závislosti na vnitrostátních a regionálních kapacitách. EHSV se domnívá, že určité změny návrhu nařízení o společných ustanoveních jsou zcela nezbytné, a vítá záměr zajistit u sedmi fondů se sdíleným řízením větší jednoduchost a flexibilitu.

1.4 EHSV se domnívá, že navrhované flexibility jsou ve složité hospodářské a sociální situaci tím správným přístupem a umožní členským státům využít dostupných fondů tam, kde je jich nejvíce zapotřebí. Oživení po krizi COVID-19 by se mělo řídit zásadami udržitelnosti a je nutné koordinovat opatření v rámci EFRR, Fondu soudržnosti a ostatních evropských programů.

1.5 Na druhé straně je EHSV nespokojen s rozdíly v tom, jak různé členské státy zahrnují a zapojují sociální partnery a organizace občanské společnosti do přípravy dohod o partnerství a do vytváření a provádění programů, jakož i v rámci monitorovacích výborů.

1.6 EHSV se domnívá, že musí být zvláštní pozornost věnována regionům, které jsou krizí COVID-19 závažně postiženy a jež nejvíce čelí obtížím, aby bylo obnoveno trvalé hospodářské oživení. Sociální začleňování a zmírňování rozdílů mezi členskými státy a mezi jednotlivými regiony je a mělo by být hlavní prioritou Fondu soudržnosti.

1.7 EHSV souhlasí s tím, že možnost využít posunu harmonogramu je naprosto nezbytná, a podporuje návrh, aby převody mohly být prováděny na začátku programového období či v kterémkoli okamžiku během fáze provádění.

1.8 EHSV se dále domnívá, že zajištění dočasných opatření, která umožní využívání fondů za mimořádných okolností, by zvýšilo důvěru a napravilo nerovnováhu v hospodářství. Očekávaný vysoký veřejný dluh bude mít významný dopad na hospodářství, nebude-li účinně podporováno všemi nezbytnými prostředky.

1.9 Výbor se domnívá, že je naprosto zásadní, aby mohl být rozpočet EU flexibilnější při řešení negativních otřesů, zejména takových, které nemají původ v ekonomické oblasti.

1.10 EHSV doporučuje, že by EU měla mít politiky pro zlepšování přeshraniční spolupráce v dobách krize. Lepší protokoly a posílená spolupráce by umožnily Evropě jednodušeji a rychleji reagovat v případě katastrofy jakéhokoli druhu.

2. Úvod a legislativní návrh

2.1 Před více než dvěma lety navrhla Evropská komise nařízení o společných ustanoveních (CPR) ⁽¹⁾, které se skládá z legislativních norem pro používání fondů v rámci politiky soudržnosti v období 2021–2027. Navržený legislativní rámec představuje zjednodušení, zvýšení flexibility při řešení nově vznikajících potřeb a zlepšení účinnosti využívání finančních nástrojů. O textu se vedla debata s členskými státy a příslušnými zúčastněnými stranami.

2.2 Navrhované nařízení zavádí určitá opatření, která by poskytla manévrovací prostor pro využívání Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu plus, Fondu soudržnosti, Fondu pro spravedlivou transformaci a Evropského námořního a rybářského fondu. Nařízení rovněž pozměňuje finanční pravidla pro výše uvedené fondy a rovněž pro Azylový a migrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro správu hranic a víza. EHSV vítá záměr zjednodušit sedm fondů se sdíleným řízením a zvýšit jejich flexibilitu.

2.3 Po bezprecedentním a symetrickém otřesu způsobeném vnějšími faktory v důsledku pandemie COVID-19 byl zvýšený tlak na evropský zdravotní systém bezprostředně následován závažnými sociálními a hospodářskými obtížemi. Předpovědi naznačují, že dojde ke dramatickému zvýšení nezaměstnanosti a chudoby a dále se významný počet podniků ocitne v úpadku.

2.4 Pro zbývající finanční rámec (konec roku) byly okamžitě přijaty dva legislativní návrhy jako bezprostřední reakce na možné účinky pandemie: dvě změny nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ⁽²⁾ přijaté dne 30. března 2020, resp. 23. dubna 2020, které se pokouší poskytnout členským státům při jejich úsilí o řízení programů v reakci na krizi COVID-19 flexibilitu.

2.5 Probíhající jednání o udržitelné strategii východiska z krize se zaměřují na dva pilíře: evropský fond na podporu oživení a robustní a posílený víceletý finanční rámec. Navrhované nařízení je nasměrováno na podporování investic v rámci politiky soudržnosti ve střednědobém a dlouhodobém horizontu.

2.6 EHSV plně podporuje iniciativu Komise využít rozpočet EU k mobilizaci investic a nabídnutí finanční podpory během fáze oživení po krizi COVID-19. Ta by měla plynout do podpory širších plánů zvyšování konkurenceschopnosti a udržitelnosti evropského hospodářství a provádění evropského pilíře sociálních práv.

2.7 Současná krize COVID-19 poukázala na důležitost flexibility a toho, aby byla reakce členských států a EU rychle koordinována. Tato poučení by se měla odrazit v novém právním a finančním rámci, který musí prokázat svou flexibilitu a schopnost reagovat na mimořádné okolnosti v budoucnosti.

3. Obecné připomínky

3.1 Reakce na krizi COVID-19 byla mezi jednotlivými členskými státy nekoordinovaná, v závislosti na vnitrostátních a regionálních kapacitách. To může vést k asymetrickému oživení a zároveň přispět k větší nerovnosti a zvyšování rozdílů mezi regiony, což by mohlo z dlouhodobého hlediska ohrozit jednotný trh a finanční stabilitu Evropské unie. EHSV se domnívá, že je zásadní jednat okamžitě, aby se zamezilo další roztržitosti jednotného trhu a zajistilo dodržování cíle stanoveného ve Smlouvě, kterým je podpora konvergence a snižování rozdílů.

⁽¹⁾ COM(2018) 375 final – 2018/0196 (COD).

⁽²⁾ Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 320.

3.2 Hospodářské oživení potřebuje silné veřejné investice, které by mohl brzdit značný tlak na veřejné finance, a tudíž by období poklesu mohlo trvat déle. Proto jsou ve vztahu k příštímu víceletému finančnímu rámci zcela nezbytné určité změny návrhu nařízení o společných ustanoveních.

3.3 Evropský semestr má úzkou vazbu na investice v rámci politiky soudržnosti, které jsou zase velmi vhodné k tomu, aby uspokojovaly potřeby zjištěné v rámci procesu evropského semestru a aktivně přispívaly k hospodářskému oživení. EHSV opakovaně vybízel, že „je třeba zavést společný evropský rámec, který by se podobal dohodě o partnerství v rámci strukturálních fondů EU a který by zaručil výrazné a smysluplné zapojení sociálních partnerů a občanské společnosti jako celku ve všech fázích navrhování a provádění evropského semestru“⁽³⁾.

3.4 Článek 6 nařízení o společných ustanoveních týkajících se sedmi fondů stanoví způsob, kterým by měly jednotlivé členské státy organizovat partnerství s příslušnými regionálními a místními orgány, a to zapojením alespoň městských a jiných orgánů veřejné správy, hospodářských a sociálních partnerů a rovněž relevantních orgánů zastupujících občanskou společnost, partnerů v oblasti ochrany životního prostředí a subjektů zastupujících základní práva atd. Všechny členské státy by měly tyto zúčastněné subjekty zapojit do přípravy dohody o partnerství a do vytváření a provádění programů, jakož i v rámci monitorovacích výborů.

3.4.1 Ačkoli tyto linie jsou jasné, EHSV je nespokojen s rozdíly v tom, jak členské státy zahrnují a zapojují sociální partnery a organizace občanské společnosti. EHSV již několikrát upozornil, že „několik členských států dostalo v letošních doporučeních pro jednotlivé země doporučení, aby posílily sociální dialog. Ke stimulaci zapojení sociálních partnerů by bylo potřeba zavést minimální normy pro konzultace národních vlád se sociálními partnery z příslušných států v různých fázích evropského semestru“⁽⁴⁾.

3.5 Pokud se jedná o současné prováděcí období, EHSV bere na vědomí určité problémy, které mají příjemci se včasným dokončením schválených programů. Flexibilita je klíčová pro umožnění úspěšného provádění a případné prodloužení prováděcího období, a rovněž aby umožnila správné provádění operací po fázích.

3.6 EHSV se domnívá, že navrhované flexibility jsou tím správným přístupem ve složité hospodářské a sociální situaci, kde se pro příští období provádění očekávají výjimečné situace. Je stále zjevnější, že dopad pandemie COVID-19 na hospodářství bude mít na členské státy dlouhodobé účinky a jediným způsobem, jak zajistit udržitelné východisko z krize, je dluh. Je tudíž nesmírně užitečné bezodkladně vytvořit rámec pro všechny země, který umožní vnést flexibilitu do jejich strategie východiska z krize a využít dostupných fondů tam, kde je jich nejvíce zapotřebí.

4. Konkrétní připomínky

4.1 EHSV se domnívá, že musí být zvláštní pozornost věnována regionům, které jsou krizí COVID-19 závažně postiženy a jež nejvíce čelí obtížím, aby bylo obnoveno trvalé hospodářské oživení.

4.2 Sociální začleňování a zmírňování rozdílů mezi členskými státy a mezi jednotlivými regiony je a mělo by být hlavní prioritou Fondu soudržnosti. Vzhledem k tomu, že krizí COVID-19 byla silně zasažena odvětví cestovního ruchu a kultury, měla by být zejména tato odvětví podporována. Současně však sociální začleňování není omezeno jen na tato odvětví a zásady evropského pilíře sociálních práv by měly být základem v každém přístupu. Proto EHSV podporuje vytvoření zvláštního cíle v rámci politiky 4 EFRR.

4.3 EHSV vítá záměr umožnit členským státům větší flexibilitu, pokud jde o převádění určitých objemů prostředků mezi různými fondy EU, kdykoli to považují za nezbytné. Právní rámec politiky soudržnosti by měl být rychle přizpůsoben novým skutečnostem, aby mohly být snadno přijímány a prováděny speciálně navržené mechanismy. Mohlo by se ukázat, že flexibilita a odchylky od stávajících pravidel mají pro provádění v tak složitých hospodářských a sociálních podmínkách zásadní význam. EHSV proto podporuje zplnomocnění Evropské komise k přijímání nezbytných prováděcích aktů.

4.4 Navržené změny zavádějí určitou flexibilitu pro členské státy, aby měly možnost žádat o převody mezi jednotlivými fondy nebo z fondů do jakéhokoli nástroje v rámci přímého nebo nepřímého řízení. EHSV souhlasí s tím, že možnost využít posunu harmonogramu je naprosto nezbytná, a podporuje návrh, aby převody mohly být prováděny na začátku programového období či v kterémkoli okamžiku během fáze provádění.

⁽³⁾ Viz stanovisko EHSV z vlastní iniciativy *Evropský semestr a politika soudržnosti – vypracování nové evropské strategie na období po roce 2020* (Úř. věst. C 353, 18.10.2019, s. 39).

⁽⁴⁾ Úř. věst. C 47, 11.2.2020, s. 113.

4.5 Pakt o stabilitě a růstu podporuje koordinaci mezi fiskálními politikami a uplatňování zdravých veřejných financí, které jsou zásadní pro udržitelné hospodářské oživení a růst. EHSV se domnívá, že zajištění dočasných opatření, která mohou umožnit využívání fondů za mimořádných okolností, by zvýšilo důvěru a napravilo nerovnováhu v hospodářství. Očekávaný vysoký veřejný dluh bude mít významný dopad na hospodářství, nebude-li účinně podporováno všemi nezbytnými prostředky.

4.6 EHSV se domnívá, že by měly existovat jasné mechanismy doplňkovosti mezi různými evropskými finančními toky. To znamená, že oživení po krizi COVID-19 by se mělo řídit zásadami udržitelnosti a že je nutné koordinovat opatření v rámci EFRR, Fondu soudržnosti a ostatních evropských programů.

4.7 EHSV vítá přidání odkazu na mimořádné a neobvyklé okolnosti, pokud jde o opatření spojená s řádnou správou ekonomických záležitostí. V souladu s potřebou větší flexibility v reakci na mimořádné okolnosti, jako je krize COVID-19, považuje EHSV navrženou změnu názvu kapitoly III na hlavu II za nezbytnou.

4.8 EHSV plně podporuje navrhované zavedení článku 15a. Výbor se domnívá, že je naprosto zásadní, aby mohl být rozpočet EU flexibilnější při řešení negativních otřesů, zejména takových, které nemají původ v ekonomické oblasti. Dále flexibilita zavádí správný přístup, že by průběžné platby mohly být výjimečně zvýšeny až o 10 procentních bodů nad použitelnou míru spolufinancování, nesmějí však přesáhnout 100 % kvóty.

4.9 EHSV považuje za relevantní začlenění odůvodnění u transferů v čl. 8 písm. d), neboť by to umožnilo lepší dohled a transparentnost.

4.10 Dále změna 71. bodu odůvodnění zajišťuje, že prováděcí pravomoci týkající se dočasných opatření pro využívání fondů by měly být udělovány Evropské komisi bez projednávání ve výborech. Dodatečná flexibilita je navržena v jakémkoli převodu, kdy každý členský stát bude moci při převodu z jakéhokoli fondu do jiného fondu žádat až o 5 % celkového původního přídělů. Dodatečný převod mezi EFRR, ESF+ a Fondem soudržnosti až do výše 5 % může být rovněž žádán i v rámci cíle Investice pro zaměstnanost a růst.

4.11 EHSV souhlasí s tím, že jsou malé a střední podniky velmi důležité pro hospodářství, a vítá zvýšenou pozornost, která je věnována právě jim. Kromě toho by měla být zvláštní pozornost věnována malým a středním podnikům, které generují růst a vytvářejí vysoce kvalitní pracovní místa, což je při snižování nerovnosti a odstraňování rozdílů nezbytné.

4.12 Pandemie COVID-19 ukázala, že digitální vzdělávání představuje množství výzev. Prosté zajištění přístupu žáků nebo studentů ze znevýhodněného prostředí k vybavení IKT a digitálnímu vybavení nestačí. EHSV doporučuje, aby členské státy analyzovaly způsoby, které by umožňovaly přístup k digitálním platformám. Žáci a studenti ze znevýhodněného prostředí a někteří starší učitelé také nemají nezbytné dovednosti k řádné práci s digitálními nástroji a digitálním obsahem. Proto EHSV vybízí k dodatečným okamžitým investicím do rozšiřování dovedností.

4.13 EHSV podporuje navrhované snížení prahové hodnoty ve výši 10 milionů EUR na 5 milionů EUR pro operaci prováděnou po fázích, za předpokladu, že jsou splněny všechny ostatní podmínky stanovené v článku 111.

4.14 Kromě toho, že se zvýší kapacita pro lékařské vybavení a dodávky, EHSV doporučuje, aby EU uplatňovala politiky pro zlepšování přeshraniční spolupráce v dobách krize. Katastrofy a přírodní krize se nezastaví na hranici států. Během pandemie byly koordinace a společná reakce členských států velmi omezené, neorganizované a motivované tendencemi uzavřít se do sebe. Lepší protokoly a spolupráce by pomohly k překonání řady nedostatků v počátečním období a umožnily by jednodušší a rychlejší evropskou reakci na katastrofu jakéhokoli druhu.

V Bruselu dne 18. září 2020.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Luca JAHIER